

Znaczenie stref ochronnych *Lobaria pulmonaria* dla zachowania bogactwa gatunkowego porostów w lasach Karpat

Paweł Czarnota

Pracownia Naukowo-Edukacyjna Gorczańskiego Parku Narodowego/Zakład Ekologii i Ochrony Środowiska, Kolegium Nauk Przyrodniczych, Uniwersytet Rzeszowski

Michał Tuchowski

Katedra Biologii, Kolegium Nauk Przyrodniczych

Amelia Piegdoń

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Przemysłu

Rafał Szymczyk

Laboratorium Badań Środowiskowych EKOPROJEKT

Wielkoplechowy, leśny, stenotopowy porost *Lobaria pulmonaria* podlega w Polsce ścisłej ochronie gatunkowej, wymagając ochrony strefowej. Z założenia spełniać tym samym powinien funkcję gatunku parasolowego dla ochrony naturalnej bioróżnorodności na różnych poziomach organizacji środowiska leśnego. Wiedza na temat tej funkcji jest jednak znacznie ograniczona, głównie przez brak stosownych badań ukierunkowanych na różne grupy współtowarzyszących organizmów. Być może także z tego powodu w roku 2014 stosownym Rozporządzeniem MŚ zmniejszony został promień kołowych stref ochronnych ze 100 m do 50 m. Ta zmiana legislacyjna stała się bezpośrednią przyczyną, dla której warto było dokonać naukowego bilansu potencjalnych zysków i strat. Jako grupę biologiczną do weryfikacji wybrano porosty, rosnące w strefach 50, 100 i 150 m wokół stanowisk granicznika płucnika w gorczańskich i bieszczadzkich lasach. Hipotezą badawczą było założenie, że obowiązująca aktualnie strefa ochronna dla *Lobaria pulmonaria* nie realizuje funkcji parasolowej wobec większości gatunków współwystępujących z tym biomarkerem w potencjalnym dla niego siedlisku. Do badań wokół 15 stanowisk wybrano buki i jawory o pierśnicy ≥ 40 cm, rozmieszczone losowo wzdłuż celowych o azymutach 0o, 120o i 240o. Na podstawie spisu epifitycznej bioty zasiedlającej te drzewa dokonano oceny statystycznej istotności różnic wskaźników różnorodności między strefami i między stanowiskami gorczańskimi i bieszczadzkimi. Analizie poddano zarówno całkowitą liczbę gatunków, jak i gatunków puszczańskich i zagrożonych w Polsce.